

Cutubka 1aad:Waxbarashada Caafimaadka

Su'aalo iyo Jawaabo

1. waa maxay Cudurada la isqaadsiiyo?

Jawaab: Cudurada la isqaadsiiyo waa cudur kasta oo ka soo gudba qof qaba cudurka una gudbiyo qof aan qabin.

2. Sheeg cudurada ugu caansan ee la isqaaadsiiyo?

Jawaab:

A.kuwa hawada la isku mariyo sida hargabka,burukiitada iyo Tiibishada

B. kuwa galmada lsgu kala qaado sida:isfiilatada,Jabtada iyo Aydhiska

C. kuwa lagu kala qaado biyaha iyo cuntada wasakheysan sida:Daacuunka iyo Tiifowga

D. kuwa cayayaanka uu kala gudbiya sida:duumada oo ay soo gudbiso kaneecada

3. Waa maxay duumo ?

Jawaab: Duumadu waa cudur halis ah waxa ayna ka mid tahay xanuunada faafa sidoo kale waa xanuunada ugu da'da weyn dunida ee bsni'aadamka ku dhaco.

4. Sheeg noocyada kala duwaan ee balaasmoodiyamka keena malaariyada?

Jawaab:

a. Balaasmoodiyam falisbaram(plasmodium falciparum)

B. Balaasmoodiyam fiikakis (plasmodium vivax)

C. Balaasmoodiyam Ofeli (plasmodium Ovali)

D. Balaasmoodiyam malaariyo (plasmodium malaria)

5. Duumadu dhiigee weerartaa ?

Jawaab: duumadu waxey weerartaa oo burburisaa unugyada beerka iyo unugyada cascas ee dhiiga taas o dhakhso ah uu sababi karto dhiig la'aan.

6. Cudurka duumada yaa u nugul ?

Jawaab: dadka u nugul duumadda waa dadka difaacoodu hooseeyo sida hooyada uurka leh iyo caruurta.

7. Sheeg calaamadaha duumada lagu yaqaano ?

Jawaab:

A. Qandho B. matag C. Afka oo qaraar noqda

D. Gariir E:Murqaha oo xanuuna F. Daal badan iyo tabar daro

8. yaa gudbiya cudurka duumada ?

Jawaab: cudurka duumada waxaa gudbisa kaneecada dhidiga aah ee loo yaqaan anoofalis(Anopheles)

9. Sheeg heerarka khatarka ah ee duumada ?

Jawaab:

A. miirka oo doorsooma B.Neeftuur

C. midabka kasdida oo madoow noqda D.Cagaardhoow(indhaha qeybta cad oo hurdi noqda)

10. Sheeg siyaabaha kaneecada ku gudubto ?

Jawaab:

A. Qofka qaba duumada oo dhiiga laga shubo,laguna shubo mid ka fiyoow cudurka.

B. Cirbadaha oo lala wadaago qof qaba cudurka

C. Hooyada uurka lahi hadey qabto way u gudbin kartaa ilmaha uur jiifka ah xiliga dhalmada

11. Sheeg kooxaha u nugul duumada ?

Jawaab:

A. caruurta da'doodu ka yar tahay 5 sano

B. Haweenka uurka leh,gaar ahaan haduu yahay uurkooda u horeeya

12. Sedee loo daaweeyaa kaneecada ?

Jawaab: Daawooyinka loo adeegsado cudurka duumada mudo badan ayaa la isticmaalayey,haseyeeshee,markasta waxaa la soo saaraa daawooyin cusub oo lagula dagaalamo.qofka hasyo cudurka waa in uu si deg deg ah u tagaa dhakhtarka

13. Sheeg siyaabaha looga hortagi karo cudurka duumada ?

Jawaab:

A. In la buufiyo dhamaan xaafadaha magaalada

B. In qofka ay kaneecadu ku dhacdo isaga loo xiro mara ksneeco si dad kale looga ilaaliyo

C. In laqaato daawooyin looga hortagi karo kaneecada

14. waa maxay waraabow ?

Jawaab:Waraabowga waxa uu ka mid yahay cudurada lagu kala qaado galmada.

15. Sheeg bakteeriyada sababta waraabowga ?

Jawaab: Bakteeriyada sababta waraabowga waxaa loo yaqaanaaTarebanema balidam(Treponema pallidum).

16. Qaabkee waraabowga ku bilaawdaa ?

Jawaab: Waxa uu ku bilaawdaa boog yar oo aan xanuun laheyn oo ka soo baxda agagaarkaxubnaha galmada,malawadka ama afka.

17. Sheeg heerarka uu maro cudurka waraabowga ?

Jawaab: Waxa uu maraa seddax heer oo kala duwan.

18. Waa maxay heerka koowaad ee cudurka waraabowga ?

Jawaab: Heerka koowaad ama marxalada 1daad waa heerka uu cudurku aad ugu faafo jirka, waana marxalada ay jirka ka soo muuqdaan boogag yar yar oo aan xanuun laheyn. heerka 1aad ee cudurka waraabowga waxa uu qaataa saddex ilaa iyo sideed todobaad.

19. Waa maxay heerka labaad ee cudurka waraabowga ?

Jawaab: Heerka labaad ee cudurka waraabowga waxa uu ka soo muuqdaa nabara caloosha iyo cagta. heerka labaad waxa uu qaadan karaa 2 ilaa 12 todobaad.

20. Sheeg astaamaha uu yeesho ee heerka labaad ee waraabowga ?

Jawaab:

A. Qandho B. murqaha oo xanuuna C. Tabar daro iyo daal daal badan

D. miisaanka qofka oo hoos u dhaca E. Timaha oo daata midabkooduna khafiif noqdo

21. waa maxay heerka seddaxaad ee waraabowga ?

Jawaab: Hadii si haboon loo daweyn heerka 2aad, cudurka waxa uu u sii gudbaa wadnaha, xididada jirka, maskaxda, dareemayaasha iyo kalagoysyada.

22. Sheeg siyaabaha loo dawaayeen karo cudurka waraabowga ?

Jawaab: ka hor inta uusan xanuunka u gudbin heerka 3aad waa ay sahlan tahay daweentiisu, balse marka uu u gudbo heerka 3aad waxaa laga yaabaa in uu qofu waligii la noolaado dhibaataada caafimaad daro.

23. Sidee loo xakameyn karaa waraaboega ?

Jawaab: Waraabowga iyo dhamaan cudurada galmada ku faafa waxaa lagu xakameyn karaa in laga fogaado sinada. Diinteena xaniifka ah waxa ay inooga

digtay dhileysiga (Sinada),waayo sinada waxaa laga qaadaa dhamaan cudurada ugu halista badan sida:Jabtada,Waraabowga AIDSka iyo kuwa kale.

FG: Qofku waa in uu ka fogaadaa galmada mudada daawadu u socoto

_____ Lamaanayaasha is qaba waa in ay hal mar wada bilaabaan iska daweynta cudurka.

24. Waa maxay jabto ?

Jawaaab:jabtadu waa caabuu lagu kala qaado galmada waxaana sababta bskteeriyads loo yanaano NeySeeriya Gonoriya.(Neisseria gonorrhoeae).

25. Shee meela uu raga kaga dhaco jabtada?

Jawaab: jabtsdu raga waxa uu kaga dhacaa kaadi marèenka.

26. Sheeg meelaha uu dumarka kaga dhaco jabtada ?

Jawaab:Waxa uu kaga dhacaa qeybta hore ee ilmogaleenka iyo marinka kaadida.

27. Sheeg astaamaha cudurka jabtada?

Jawaab:Astaamaha jabtada waxa uu ay soo muuqaan ugu yaraan 14 Maalmood kadina bakteeriyada ayaa jirka soo gasho, waxaa suurtoagal ah in dadka qaar aysan astaamamuhu ka muuqanin.

28.Sheeg astaamaha raga ee jabtada ?

Jawaab:

A. Xanuun ama kaadida oo gubata

B.kalagoysyada oo xanuuna,barara oo casaada C.kaadinta oo badataa

29. Sheeg astaamaha dumarkaa ee jabtada ?

Jawaab:

A. Dareen xanuun ama mid gubasho xiliga kaadida.

B. Cunaha oo xanuuna C.madhaleysnimo D.Qandhi

30. Sheeg habka loo daweeyo jabtada ?

Jawaab: Inta badan jabtada waxaa loo isticmaalaa daawooyinka jeermisdilaayaasha ah(antibiotics).cirbado penicillin.

FG:Qofka hadii uu lamaan yahay(xaas) waa in ay wada qaataan labadooduba daawada isku mar.

31. Waa maxay Aydhis(AIDs)?

Jawaab: Aydhisku waa cudur dilaa ah, waxaana sababa fayriska HIV-ga oo aad u daciifiya jirka.

32.Sheeg waxa laga soo gaabiyey AIDS ?

Jawaab:AIDS-ka waxaa laga soo gaabiyey(Acquired Immune Deficiency Syndarome) oo micnaheedu yahay casbuqa yareeya didaaca jirka.

33.maxaa laga soo gaabiyey ereyga HIV_ga ?

Jawaab:Waxaa laga soo gaabiyey(Human Immunodeficiency Virus)

33.Sheeg siyaabaha lagu kala qaado cudurka aydhiska ?

Jawaab:

A.Hooyada qabta cudurka Aydhiska waxa ay u gudbin kartaa ilmaha uurka ku jira xiliga ay nuujineyso .

B.waxaa kale oo cudurka laga qaadaa cirbado uu isticmaalay qof HIV aydhid qaba.

34.Sheeg astaamaha cudurka aydhiska ?

Jawaab:

A.Qufac qalalan oo joogto ah B.Caabuqa dhuunta

C.Shuban nudo dheer socda D.Qabdho iyo madax xanuun joogto ah oo ka badan mudo bil ah.

35.Sidee loo xakameen karaa cudurka aydhiska ?

Jawaab:

A.In laga fogaado galmada xaaraanta ah ee ay inooga digtay diinteena xaniifka ah.

B.In aan la isla isticmaalin qalabka lagu xirto,kuwa loo isticmaalo dhalmada,kuwa loo isticmaalo ilkaha iyo cidiyo jare.

36.Sheeg daawooyinka maskaxda waxyeeleeya ?

Jawaab: Daawooyinka hoos u dhiga firfircoonida maskaxda,hurdana keena sida kuwa dadka seexiya oo loo yaqaano dejiyaasha.

B.Daawooyinka dedejiya xawaaraha shaqasa oo maskaxda loo qoro dadka ka cabanaya murqaha.

Cutubka 2aad:Habdhiska Taranka

1.Waa maxay naasleey ?

Jawaab:Naasleeydu waa xaywaan kasta oo laf dhsbareey ah oo dhiig kulul leh oo dhidigooduna leh naaso soo saaro caano marka ay dhalaan.

2.Waa maxay taran ?

Jawaab:Taranku waa astaan ka mid ah astaamaha noo laha, waa habka uu nooluhu u dhalo noole kale ama ubad kale oo ku nooc ah.

3.maxey leeyihiin naasleyda ?

Jawaab: Naasleydu waxa ay leeyihiin waxa ay leeyihiin timo ama dhigor,heerkulkooduna waa mid sugan, waxa ayna ku tarmaan tarab jinsiyadeed ka dhaca gudaha.

4.Sheeg qeybaha ay ka kooban tahay xubnaha taranka ee dhadiga ?

Jawaab:

A.Laba ugxaan sidayaal: waxa ay ku yaalaan dhinacyada ubucda hoose waxa ay soo saaraab unugyada taranka ee dhadiga ama ugxaanta.

B.Labo marin ugxaaneed: waxa ay u dhow yihiin ugxaan sida yaasha.

C.Ilma-galeen: waa xubin ku dhex taala bartamaha godka simaha, waxa ay ka danbeneysaa kaadiheysta.

D.Xubinta galmada: waxaa kale oo loo yaaqaanaa marinka dhalmada.

5.Sheeg qeybaha uu ka kooban yahay taranka labka ?

Jawaab:

A.Laba xiniinyo: waxa ay ku dhexjiraan gal xiniyeed oo maqaarka ka laalaada jirka banaankiisa.

B.Qanjarada taranka: waa qanjaro soo saara hoorar caawiyiisa lulumada xawada sida qanjirka botostaatada.

C.Tubada saarta xawada: waa tubo ku dhex marta xubinka galmada labka .

D.Marinka xawada: waa tubooyin ay shagwada soo maraan xiliga galmada.

E.Xubinta galmada labka: waa xubin jinsiyeedka labka oo safrisa xawada xiliga galmada una gudbisa xawada xubinta marinka galmada dhadiga.

6. Waa maxay bacrimin ?

Jawaab:bacrimin waa marka ay isu galmoodaan labka iyo dhadiga, waxaa midooba unug tarameedka dhediga iyo unug tarameedka labka.

7.maxaa xariiriya uur jiifka iyo hooyada ?

Jawaab: Uurjiifka iyo hooyada waxaa xariiriya madheerta.

8. Waa maxay uur ku sidka ?

Jawaab: koriinka buuxa ee uur jiifka aadamiga waxaa la yiraahdaa uur ku didka.

9. Sheeg wiilasha meeqaa ayey ku qaan gaaraan ?

Jawaab: Waxa ay ku qaan gaaraan 13 ilaa 15 sano.

10. Sheeg gabdhuhu meeqaa ayey ku qaan gaaraan ?

Jawaab: Waxa ay ku qaan gaaraan 10 ilaa 13 sano.

11. Sheeg astaamaha qaan gaarka ee wiilasha ?

Jawaab:

A. Waxa ay soo saaraan shahwo. B. Codka ayaa isbedala oo waynaada.

C. Garbaha ayaa balaarta.

D. Tima ayaa ka soo dhasha xagga hoose ee xubinta galmada korkeeda iyo kilkilaha.

12. Sheeg astaamaha qaan gaarkaa ee gabdhaha ?

Jawaab:

A. Ugxaan sidayaasha ayaa ugxaan soo daaya.

B. Waxaa ka yimaada dhiig lagu magacaabo caado.

C. Waxa ay soo saaraan qanjirada caanaha ee naasaha.

D. Simaha ayaa balaarta.

13. Goor maa ayey caadadu ku dhacdaa dumarka ?

Jawaab: Waxa ay ku dhacdaa caadadu 28kii cishaha mar.

14. Raha ma wuxuu dhalaa cunug mise ukun ?

Jawaab: Rahu waxa uu dhalaa ukun ku diyaarsan gudaha jirka dhaddiga.

15. Waa maxay kaluun ?

Jawaab: Kaluunku waa xayawaan laf dhabareeey ah, diigiisuna qabowyahay oo biyo ku nool.

16. Sheeg noocyada kaluunka ?

Jawaab: waxaa loo qeybiyaa saddax nooc oo kala ah:-

A. kaluunka daanlaawaha B. kaluunka carjawlayda C. kaluunka laflayda.

17. Waa maxay kaluunka daan laawaha ?

Jawaab: Kaluunka daan laawaha waa kaluun afkiisu furan yahay oo aan laheyn wax daan ah.

18. Waa maxay kaluunka laflayda ?

Jawaab: kaluunka laflayda waxa uu leeyahay qalfoof ka sameysan laf.

19. Waa maxay kaluunka carjawlayda ?

Jawaab: kaluunka carjawlayda ah waxa uu leeyahay qalfoof ka sameysan carjaw ama tahar.

20. waa maxay Ukun dilaacin ?

Jawaab: Marka ay cuqdo ama xafashto ayaa ay ku dul fadhiisata ukunta mudadaas ayaa loo yaqaanaa ujun dilaacin.

21. Sheeg noocyada ukun dilaacinta ?

Jawaab:

A. Hab waa digaagad cuqday ama xafashtay ayaa dul fadhiisata ukunta.

B. Habka kalana ugxaanta ayaa la dhex geliyaa makiinado la yiraagdo ukun dilaaciyaal.

22. Sheeg tusaale ka mid ah naasleyda ?

Jawaab: Naasleyda waxaa ka mid ah bani'aadamka, Lo'da, Ariga, Geela Libaaxa lwm.

CUtubka 3aad:Dhirta

1.Waa maxay footosintasis ?

Jawaab: footosintasiska waa hanaanka ay dhirta u sameysato cibtadeeda.

2.muxuu ka kooban yahay footosintasis ?

Jawaab: footosintasiska waxa uu ka kooban yahay laba erey oo laatiin ah.

A."photo" micnihiisu uu yahay ilays.

B."Synthesis" micnihiisu uu yahay sameyn.

3.Si footosintasis u dhaco geeda muxuu u baahan yahay ?

Jawaab:footosintasiska is uu u dhaco geedka waxa uu ubaahan yahay afar weybood oo kala ah:

A.kaarboon laba ogsaaydh

B.Ileyska qoraxda

C.Biyo C.maadada cagaarisada

4.Waa maxay shaqada jirida ?

Jawaab: jiridu geedka waxa ay biyaha u gudbisaa qeybaha kale ee geedka.

4.Xagee uu ka dhacaa footosintasiska ?

Jawaab: footosintasiska waxa uu ka dhacaa caleenta geedka, Caleenta waxaa ku jiro maada loo yaqaano(chlorophyll).

5.Geedka cuntada ma keydsadaa ?

Jawaab:haa, waxa uu ku keedsadaa miraha,jirira, ama xididada.

6.Geedka muxuu qaataa oo neef ahaan ah ?

Jawaab:waxa uu qaata kaarboon laba ogsaadh.

7.waa maxay oxsijiin ?

Jawaab: Oxsijiintu waa neef uu qaato bani'aadamka.

8.Sheeg kala duwanaashaha u dhaxeeya dhirta iyo xaywaanada ?

Jawaab: A. Dhirta ma socoto balse waxey leedahay dhaqdhaqaaq xadidan

Dhirta koritaankeeda ma xadidna.

Dhirta iyada ayaa sameysata cuntadooda.

B.Xayawaanada waa ay socdaan waxa ayna leeyihiin dhaqdhaqaaq xor ah.

Xawanaadu ma sameysan karaan cuntadooda, waxa ayna ku tiirsan yihiin dhirta iyo xayawaana kale.

Xayawaanadu koriinkoodu waa uu xadidan yahay.

9.Xayawaanadu maxaa ay dhirta ku saacidaan ?

Jawaab: Dhirtu si ay footosintasis u sameysato waxa ay xayawaanada ka heshaa kaarboon laba ogsaaydh.

10.Dhirtu maxaa ay xayawaanadu u tartaa ?

Jawaab: Xayawaanadu waxa ay dhirta ka kelaan cunto,daawo,ogsijiin.

11.Dhirta iyo xayawaanadu maxey ku tiirsan yihiin ?

Jawaab: Dhirta iyo xayawaanadu labaduba waxa ay ku tiirsan yihiin cadceeda,hawada,biyaha iyo carada.

12.Sheeg magaca kale ee loo yaqaano ?

Jawaab: Dhirtu waxaa kake oo loo yaqaanaa soo saare.

13.Waa maxay silsilada cuntada ?

Jawaab:Silalada waa xiriirka isku tiirsanaanta ee cuntada waxaa loo qanaanaa silalada cuntada.

14.Sheeg kala duwanaashaha u dhaxeeya silalada cuntada iyo shabakada cuntada ?

Jawaab: silalada cuntada waa hal xariiq halka shabakada cuntada loo sameyn karo dhowr jiho oo kala duwan balse labaduba waxa ay kawada bilaawdaan soo saare (producer).

15.keen tusaale ku saabsan silalada cuntada ?

Jawaab:Tusaale ku saabsan cuntada waa cowska waxaa cuna ayaxa, ayaxa waxaa cuna raha,raha waxaa cuna maska,sidoo kale maska waxaa cuna gorgorka.

Cutubka 4aad:Cimilo Gooreed

1.Waa maxay cimilo gooreed ?

Jawaab:Cimilo gooreedka waa isbedel maakmeedka ee xaalada jawiga ee meel gaar ah iyo nudo gaaban.

2.Cimiladu maxey saameyn ku leeyihiin ?

Jawaab:Cimiladu waxa ay saameyn ku leeyihiin waxqabadka aadanaha sida dhaqashada xoolaha,tacabka beeraha, iyo dalxiiska.

3.Sheeg xaaladaha cimilo gooreedka uu ka kooban yahay ?

Jawaab:cimilo gooreedka waxa uu ka kooban yahay qeybaha soo socda:Roobka,dabeesha,daruurta,heerkulka,huurka,cadaadiska hawada iyo qoraxda.

4.maxaa loo yaqaana saynisyahanada ka shaqeeya cimilo gooreedka ?

Jawaab:Saynisyahanada ka shaqeeya cimilo gooreedka waxaa loo yaqaanaa cimilo aqooneed.

5.Sheeg sababaha keenay barashada cimilada ?

Jawaab: Sababaha keenay barashada cimilada waxaa ka mid ah, isbedelada cimilada waxa ay saameyn ku leedahay aadamiga dunida ku nool, waxa uuna kor u qaadaa heerkulka dunida.

6. Isbedelka cimilada gobolada muxuu saameeyaa ?

Jawaab: Isbedelka cimilada gobolka waxa uu saameeyaa keymaha, wax soo saarka, biyaha, caafimaadka, aadanaha, dhirta iyo xayawaanada.

7. Sheeg meesha xogta cimilo gooreedka lagu aruuruyo ?

Jawaab: Xogta aadka u badaan ee cimilo gooreedka waxaa lagu aruuriyaa dayax gacameedka iyo kunbiyuutarada, waxa uuna ka saacidaa uruurinta xogta cimilada.

8. Waa maxay cimilo ?

Jawaab: Cimiladu waa qeexida xaaladaha cimilo gooreedka ay meeli leedahay.

9. Sheeg qeybaha ay ka kooban tahay cimilada ?

Jawaab: Waxa uu ka kooban yahay sida soo socota:-

A. Roobka B. barafka c. Huurka D. Dabeesha.

E. Cadaadiska hawada F. ileyska qoraxda

10. Sheeg qeybaha ugu saameynta badan cimilada ?

Jawaab:

A. Heerkulka: gobolada cimilada aadka u kulul, waxa ay soo saaraan dalagyo badan sida qasabka, Sokorta, mooska iyo timirta.

B. Xadiga roobka da'a: roobka waxa uu kaalin wayn ka qaataa wax soo saarka dalagyada.

C. Dabaykaha: waxa ay leeyihiin saameyn wanaagsan sida bacriminta dhirta, dhalinta xooga kirintada iyo kaalmaynta bisaylka dalagyada.

11. Sheeg xiliga ay aadka u tarmaan xoolaha ?

Jawaab: Xooluhu waxey aad u tarmaan wax soo saarkooduna badan yahay xili roobaadka,hadii uu roobka yaraado waxaa hoos u dhaca tarankooda.

12. Waa maxay faa'idooyinka laga helo xoolaha dhaqashada ?

Jawaab: Dhaqashada xoolaha waxaa laga helaa hanti iyo magac.

13.Waa maxay kaymo ?

Jawaab: Kaymuhu waa kayd dabiici ah oo ilaahay ina siiyay, waana qeybo ka mid ah dhulka ay ka baxaan geedo tiro badan.

14.sheeg kaymuhu inta uu ku fadhiyo ee dhulka ?

Jawaab: Kaymuhu waxa uu ku fadhiyaan 1/3 oogada dhulka, waxa ay leeyihiin 3 tirilyan oo geeda ah.

15.Sheeg qeybaha kaymaha ?

Jawaab: kaymuhu waxa ay leeyihiin saddax cimilo gooreed oo kala ah:

A. Cimilada kuuleelayaashha: waxa ay leeyihiin lava xili roobaad iyo qalayl.

B.Cimilada dhexdgaxaadka: waa cimilada diiran waxa ay ku badan yihiin qaar kamid ah Aasiys iyo Yurub.

C .Cimilada qabowga: waa cimilada dhulalka sida Alaska iyo Kanada.

16.Waa maxay dalxiis ?

Jawaab: Dalxiisku waa u safrida goobo leh dhaqamo, ilbaxnimo, waayo aragnimo.

17.Dalxiisku muxuu ku xiran yahay ?

Jawaab: Dalxiisku waxa uu aad ugu xiran yahay isbedalka cimilada.

Cutubka 5aad: Fududaynta Howsha

1.Waa maxay hawl ?

Jawaab: Hawl waa waxa la qabtay marka xoog la adeegsado si walaxda looga dhaqaajiyo meel loona geeyo meel kale.

2. Sheeg qaacidada lagu helo hawl ?

Jawaab: Hawl waxaa lagu helaa xooga oo lagu dhuftay fogaanta.

3. Maxaa laga soo gaabiyey ereyadaan ($H=X.F$) ?

Jawaab: H waxaa laga soo gaabiyey hawsha, X waxaa laga soo gaabiyey xooga, F waxaa laga soo gaabiyey fogaanta.

4. Sheeg halbeega lagu cabiro hawsha ?

Jawaab: Hawsha waxaa lagu cabiraa juul (Joules) waxaana loo soo gaabiyaa (J).

5. Sheeg halbeega lagu cabiro xoog ?

Jawaab: Xoog waxaa lagu cabiraa niyuutan (N) .

6. Sheeg halbeega lagu cabiro fogaan ?

Jawaab: Fogaan waxaa lagu cabiraa mitir (M).

7. Sheeg qeybaha mashiinada fudud ?

Jawaab: mashiinada waxaa loo qeybiyaa lix qeybood oo kala ah:

A. Garaangar iyo sabaarad B. Kabaalka C. khaafiyad

D. Salax janjeera E. kariirad F. musmaarka maraaran.

8. Waa maxay mashiinada fudud ?

Jawaab: Mashiinada fudud: waa qalabyada hawsha fududeeya, waxa ay leeyihiin shaqooyin u gaar ah.

9. Waa maxay salax janjeera ?

Jawaab: Salax janjeerra waa dul janjeer leh kana sameysan alwaax ama bir fidsan.

10. Sheeg meelaha lagu adeegsado salaxa janjeerra ?

Jawaab: Salax janjeera waxaa adeegsada dadka baahiyaha gaarka qaba, wawaxaana lagu arkaa sida hoteelada, dukasmaha, isbitaalada iwm.

11. Sheeg noocyada salaxa janjeera ?

Jawaab: Noocyada salaxa janjeera waxa ay kala yihiin

A. musmaarka B. kariirad

12. Waa maxay kariirad ?

Jawaab: Kariirad waa laba salax janjeera oo kala daadagaya.

13. Sheeg waxyaabaha loo adeegsado kariirada ?

Jawaab: Waxaa loo adeegsadaa

A. kala qeybinta alwaaxaha

B. kala jarida alwaaxaha

14. Waa maxay kabaal ?

Jawaab: kabaalka waa ul fidsan oo ka sameysan loox ama bir adag.

15. Sheeg qeybaha kabaalka ?

Jawaab: kabaalka waxaa loo qeybiyaa afar weybood oo kala ah:-

A. Sabaarad: waa dusha fidsan oo ka sameysan bir ama alwaax.

B. Taako(barkin): waa barta dhexe ee wareegiisa.

C. karti ama taag: waa xooga loo adeegsado in walax culus lagu qaado.

D. Rarka(load): waa culeyska walaxda la dhaqaajinaayo.

16. Waa maxay khaafiyad ?

Jawaab: khaafiyadu was garaangar jeexdin leh.

17. Sheeg noocyada khaafiyada ?

Jawaab: Noocyada khaafiyada waxaa ka mid ah:-

A. Walaxa aan dhaqaaqin B.Walax dhaqaaaqda.

18.Sheeg tusaalooyinka khaafiyada ?

Jawaab: waxaa ka mid ah tusaalooyinka khaafiyada:-

A.Wiishashka (elevator) B.Qalabyada jir dhiska

C.Culeys qaadayaasha D.Garaangarta ceelasha biyaha csjaladaha

19.Waa maxay tamar ?

Jawaab: Tamar waa waxa ay u baahan yihiin noolaha oo dhan.

20. Sheeg noocyada tamarta ?

Jawaab: Noocyada tamarta waa laba weybood oo kala ah:-

A. Tamarta socodka B.Tamarta keydsan

21. Waa maxay tarmar socod ?

Jawaab: tamar socod waa tamarta ku timaada socodka walaxda sida: dhagax lagamay, baabuur socda.

22. Waa maxay tamar keydsan ?

Jawaab: tamar kaydsan waa tamarta daahsoon kuna timaada sheeyga meesha la dhigo sida:cuntooyinka la cuno iyo tamarta birlabta.

Ogoow: g oo laga soo gaabiyey gravity oo konistanti ah qiimihiisa waa 10m/s^2 .

Ka shaqeey masalooyinka soo socda

1.Tusaalaha 1aad.

Nin ayaa jiiday sanduuq,waxa uuna dhaqaajiyey fogaan dhan 2m halka xooga uu adeegsaday uu yahay 50N.soo saar hawsha la qabtay ?

Jawaab:

$$fogaan(f)=2m$$

$$Xooga\ la\ adeegsaday(x)=50N$$

Raadi hawsha la qabtay (H) ?

$$H=f.x=50N \times 2m=100j$$

2.Tusaalaha 2aad.

Nin ayaa waxa uu riixay sanduuq, waxa uu ku riixay xoog dhan 10N, waxa uu ku dhaqaajiyey sanduuqa fogaan dhan 2m, soo saar hawsha la qabtay ?

Jawaab:

$$X=10N$$

$$H=f.x$$

$$F=2m$$

$$H=10N \times 2m=20\ j$$

$$H=?$$

Tusaalaha 3aad.

Faadumo ayaa dhulka sare ugu qaaday weel caano oo 8kg ah, waxa ayna saartay meel joogeedu yahay 1mitir. Soo saar hawsha la qabtay ?

Jawaab:

$$Cuf=8kg$$

$$a.X=cuf.f$$

$$F=1m$$

$$X=8kg \times 10m/s^2=80N$$

$$X=10m/s^2$$

$$b.H=f.x=80N \times 1m=80j$$

Cutubka 6aad:Ilayska

1.Waa maxay kaamirada biindaloolka ?

Jawaab: kaamirada biindaloolka waa nooc ka mid ah kaamirooyinkii hore ee ay dadku isticmaali jireen.

2.maxey ka sameysan tahay kaamirada biindaloolka ?

Jawaab: kaamirada biindaloolka waxa ay ka sameysan tahay sanduuq aan ileysku gudbin oo dhinac ka leh dalool yar yar.

3.yaa sameeya humaaga ?

Jawaab: humasga waxas sameeya kaamirada biindaloolka iyadoo noqota mid roga ama qaliban

4.maxey ka sameysan tahay isha bani'aadama ?

Jawaab: Isha waxa ay ka sameysan tahay qaabka ukunta.

5.Sheeg qeybaha isha ka kooban tahay ?

Jawaab:Isha waxa ay ka kooban tahay qeybaha soo socda:-

A.Xuubka isha

D.bu'da isha

B.Retiinada isha

E.Barta madoow ee isha (wiilka)

C.Bikaacada isha

6. Isbarbardhig isha iyo kaamirada biin daloolka ?

Jawaab:

A. kaamirada biin daloolka iyo isha waxa ay labadooduba soo saaraan sawir foorara ,haseyeeshee maskaxda ayaa ka dhigta mid toosan.

B.kaamirada biin daloolka waxa ay leedahay hal dalool halka isha aadamigu tiro ahaan labo tahay oo muuqaalkooda mideysan soo saaraan hal muuqaal.

7.Qeex ereyadaan soo socda:-

- a.Xuubka isha d.Bikaacada isha
- b.Bu'da isha
- C. wiilka isha e. Ritiinaha isha

Jawaab:

A.Xuubka isha:waa lakabka sare ee isha,waana if gudbiye si fududna u gudbiyaa isha.

B.Bu'da isha:waa qeybta go'aamisa midabka isha.

C.Wiilka isha:waa barta yar ee wareegsan ee dhax bartanka bu'da isha.

D.Bikaacada isha:waa bikaacada aan u adkeyn sida midabka kaamirada.

E.Retiinaha isha:waxa ay ka kooban tahay unugyo oo dareema xadiga ikeyska oo lagu magacaabo rodís(rods) iyo konís(cones).

8.Sheeg cuduruda ku dhaca isha ?

Jawaab: Cuduruda ku dhaca isha waxaa ka mid ah:

A.Tarakooma oo isha biyaha ku furma.

B.Caleesha xuubka wakiilka ama bu'da isha fuula.

C.Hamiinasow qofkii qaba habeenkii si fiican wax uma arko.

9. Waa maxay arag dheerid ?

Jawaab: Arag dheerid waa in aan la arkin waxa kaa fog.

10.Waa maxay arag gaabni ?

Jawaab:Arag gaabnida waa in aan la arkin waxa kuu dhow.

Cutubka 7aad:Dhulka iyo Hawada sare

1.Waa maxay urur xiidigeed ?

Jawaab: Urur xidigeed waa koox to'dodba xidig ka sameysan oo ka muuqda waqooyi saacadaha hore ee habeenkii.

2.Sheeg qeybaha dayax gacmeedka ?

Jawaab: dayax gacmeedka waxaa loo qeybiyaa laba qeybood oo kala ah:

A.Antena B.Iltamareedka

3.Tusaale ka bixi iltamareedka ?

Jawaab: iltamareedka waxaa ka mid ah:

A.Qoraxda laga helo(solar panel) B.Batariga

4.Waa maxay dayax gacmeed ?

Jawaab:Dayax gacmeedka waa dayax ,meere ama mashiino ku wareega meere ama xidig.

5.Sheeg qaar ka mid ah shaqooyinka dayax gacmeedka ?

Jawaab:

A. Isgaarsiinta raadiyaha,Tv.ga(telefishanda),taleefoonada.

B.Cimilo baarista hawada sare.

C. Kheeraadka ku jira dhulka hoostiisa sida: baarista macdanta,shidaalka iyo biyaha

6.Dayax gacmeedka maxaa loo adeegsadaa ?

Jawaab: dayax gacmeedka waxaa loo adeegsadaa isgaarsiinta,sida gudbinta calaamadaha TV.ga iyo wicitaanka taleefoonada dunida oo dhan.

7. Waa maxay ereyga Leo ?

Jawaab:Leo waa erey gariig ah oo micnihiisu yahay libaax.

8. Maxey soomaalidu u taqaanaa urur xidigeed ?

Jawaab: waxey soomaalidu u rmtaqaanaa nin la gigay.

9.Sidee ayaa xidigta cirifku u caawisaa badmaaxyada ?

Jawaab:Cirifeedku waxa uu waxtar u leeyahay oo uu caawiyaa bad mareenada.

10. Bilaha sanadka kuwee ayaa la arkaa urur xidigeedka looxaha deegaankaaga ?

Jawaab: Waxaa la arkaa urur xidigeedyadaani bilaha hore ee sanadka.

11. Waa maxay ereyga Urso ?

Jawaab: Urso waa magac laatiin ah oo loo yaqaan oorsa ha.

12. Sheeg magaca loo yaqaano urur xidigeedyada ?

Jawaab: Urur xidigeedyadaani waxaa loo yaqaanaa ursihii.

Cuutubka 8aad: Tamarta kulka

1. Waa maxay kul ?

Jawaab: kulku waxa il tamamareed muhiim u ah nolosha waxa uu dhalaaliyaa adkayaasha qaarkood.

2. Sidee loo keydsan karaa kulka ?

Jawaab: Keydinta kulka aad ayey muhiim u tahay waxaana loo keydiyaa habad kala duwan sida: Solarada, tarmuusyada iyo qaboojiyaadha iwm.

3. Waa maxay kul gudbiye ?

Jawaab: Waxaa jira waxyaabaha qaarkood oo kulka uu dhexmari karo kuwaas oo loo yaqaano kul gudbiy sida biraha.

4. Waa maxay kul ma-gudbiye ?

Jawaab: waxa jira waxyaabo qaarkood oo uusan kulka dhexmari karin waxaa loo yaqaanaa kul magudbiye sida looxa.

5. Sheeg noocyada tamarta ?

Jawaab:

A. Tamarta makaanikada

D. Tamarta kiimikada

B. Tamarta dabeesha

E. Tamarta danabka

C. Tamarta qoraxda

6. Waa maxay qoraxda ?

Jawaab: Qoraxdu waa isha asaasiga ah ee laga helo kul tamareed.

7. maxaa loo adeegsadaa danabka ?

Jawaab:Danabka waxaa ku kaydsan tamar dababeed oo loo adeegsado sida:kululeynta,qaboojinta, ileyska iwm.

8.Sheeg noocyada burjiko ?

Jawaab:Burjikada waxaa loo qeybiyaa sadax nooc oo kala ah:-

A.Burjiko xadiid ah:waxa ay dhinacyada iyo godkeeduba ka sameysan yihiin xadiid.

B.Burjiko dhoobo ah ama burjiko dhaqameed: waxa ay dhinacyadeeda iyo godkeeduba ka sameysan yihiin dhoobo.

C.Burjikada casriga ah ee jiko:burjikada noocaan ah waxa ay ka sameysan tahay bir, waxa ay leedahay god yar.

9. Sheeg farqiga u dhaxeeya burjikada casriga ah tii hore looga isticmaali jiray dalka ?

Jawaab: farqiga u dhaxeeya burjikada cariga iyo burjiko dhoobo ah waa:

A.Burjikada noocaan ah waxa ay ka sameysan tahay bir.

B.Burjukada dhaqameeka waxa ay dhinacyada iyo godadkuba ka sameysan yihiin dhoobo.

Cutubka 9aad:Deegaanka

1.Waa maxay dikhawga carada ?

Jawaab: dikhawga carada waa ku darida carada lagu daro sunta halista ah ee kiimikeed taas oo hoos u dhigta wax soo saarkeeda ayaa lagu msgacaabaa dikhawga carada

2.Maxaa keena dikhawga carada ?

Jawaab: waxaa keena dikhawga carada:

A.Qashinka lagu daadiyo carada

D.Fatahaadaha

B.Dhul gariirka

E.Isku dhisyaada kiimikeed ee uruursama

C.Falkaanada

3.Waa maxay dhireyn ?

Jawaab:Dhireyntu waa in dhir cusub lagu talaalo ayada oo la sameenaayo kaymo cusub.

4.Maxey tahay waxtarka dhireyntu ay u leedahay deegaanka ?

Jawaab:Waxtarka dhireyntu u leedahay deegaanka waxaa ka mid ah:-

A.Dhirtu waxa ay deegaanka ka ilaalisaa dikhawga.

B.Waxa ay qurxisaa deegaanka.

C.Waxa ay cunto u tahay noolaha.

D.Waxa ay carada ka ilaalisaa nabaad guurka.

E.Waxa ay hoos u dhigtaa heer kulka xiliga jiilaalka.

5.Waa maxay daryeelka biyaha ?

Jawaab:Daryeelka biyaha waa dhowrida iyo maareynta biyaha iyo kheeraadkooda.

6.Sheeg goobaha lagu keydiyo biyaha ?

Jawaab:Goobaha lagu keydiyo biyaha waxaa ka mid ah:-

A.Togaga

C.Baraakadaha

B.harooyinka

D.Fuustooyinka

7.Sheeg waxtarka biyaha ay u leeyihin noolaha ?

Jawaab:

A.Biyuhu waxey lagama maarmaan u yihiin noolaha dhamaantood

B.Aadanuhu waa noolaha ugu adeegsiga badan biyaha

C.Howlaha aadanuhu qabto dhamaantood waxa ay ku tiirsan yihiin biyaha sida warshadaha,waraabka beeraha,waraabka xoolaha iyo guryaha.

8.Dadka dunida ku nool meeqaa ayaa biyo nadiif ah helin.

Jawaab:Dadyowga dunida ku nool ma helaan biyo nadiif ah ku dhawaad 2/3.

9.Meeqaa ay ah dhulka biyo nadiif ah ?

Jawaab:Dhulka waxaa biyo nadiif ah uu yahay hal boqol kiiba.

10.Sheeg hababka dhirtu lagu daryeelo ?

Jawaab:Hababka dhirta lagu daryeeli karo waxaa ka mid ah:-

A.Ladagaalanka xaalufinta dhirta

B. Olole wacyigelineed ee ilaalinta dhirta

C.Beerida dhir cusub

D.Bacriminta dhirta iyo in laga ilaaliyo dhibaatooyinka soo gaari kara

11.Waa maxay falkaano ?

Jawaab:Falkaanadu waa qarax ka dhaca dhulka hoostiisa kadib markii ay aad u kulaato macdanta ku jirta dhulka.

12.Waa maxay dhul gariir ?

Jawaaw: Dhul gariirka waa dhacdo dabiici ah oo sababta bur burka dhulka iyo dikhowgiisa.

13.Waa maxay fatahaado ?

Jawaab:Fatahaaduhu waa marka ay webiyada buux dhaafiyaan ama barafka buuraha ku da'a markuu aad u dhalaalo waxaa ka dhasha fatahaado.

Cutubka10aad:Danabka iyo Birlabnimada

1.Sheeg meesha ay ka bilaawatay soo saarista asalka birlabta ?

Jawaab:Bilowga soo saarista birlabta waxa ay ka bilaawatay magaalo yar oo ku dhow Turkiga oo loo yaqaano magnesia.

2.Qeex ereyadaan soo socda:-

A.Birlab danabeed

B.Dawan danabeed

C.Matoor danabeed

D.Bedka birlabta

E.Xooga birlabta

Jawaab:

A.Birlad danabeed:waa socodka hirka danabka ee duubabka xargaha fiilooyinka waxa ay gudaha ka dhaliyaan bedka birlabta.

B.Dawan danabeed: waa qalab makaanika ah oo uu ku shaqeeyo birlab danabeed,waxa uu soo saara dhawaaqyo isku xigxiga.

C.Matoor danabeed: waa qalab loo adeegsado tamarta korontada in uu ubedlo tamarta socodka.

D.Bedka birlabta: waa goobta ku wareegsan birlabta ama danabka taas oo laga dareemo xooga birlabta.

E.xooga birlabta: waxa ay aad ugu badan yihiin cirifyada birlabta(cirifka waqooyi iyo cirifka koonfureed).

3.Sheeg qeybaha matoorada danabka sahlan ?

Jawaab: matoorada danabka sahlana waxaa ay leedahay qeybaha soo socda:-

A.Armsjar(daynabo)

B.Tirtire

C. Bed birlabeed

D.komiyuutaytor

E.Gobol bir ah

F.Quwad Dc ah

4.Sheeg waxtarka uu leeyahay matoor danabeed ?

Jawaab: Matoor danabeedka waxa uu leeyshay waxtar badan ,waxaana laga helaa guryaha,xafiisyada iyo meelo kala duwan.

5.Sheeg waxyaabaha loo adeegsado birlabta ?

Jawaab:

A.In laga sameeyo albaabada qaboojiyaasha(firinjeer)si marka la xiro ay isku qabsadaan

B.In lagu sameeyo waxyaabaha cod baahiyaha iyo sameecadaha

6.maxaa lagu dhaqaajiyaa birlab danaweedka ?

Jawaab:Birlab danabeedku waxaa lagu dhaqaajiyaa walxaha culus.

7.maxaa loo adeegsadaa birlab danabeeka ?

Jawaab:Birlab danabeedku waxaa loo adeegsadaa:-

A.In lagu sameeyo wiishashka kala saaro birta,xadiidka iyo biraha kale.

8.Sheeg magaca nin kii sameeyey tijaabada danabka iyo birlabta in aysan wax xariir ah laheyn ? Iyo sanadkii la sameeyay?

Jawaab:Waxaa sameeyay saynisyahanka u dhashay dalka Denmaak oo loo yaqaano Orested,sanadkii la sameeyay waa 1920 Kii.

9.Sheeg waxa lagu sameeyay tijaabada asalka birlabta ?

Jawaab:Waxaa lagu sameeyay dhagax weyn oo loo yaqaano Loodh (Lord stone).

10.Sheeg qeybaha birlabta ?

Jawaab:

Birlabta waxaa loo qeybiyaa saddax qeybood oo kala ah:-

A.Birlab rasmi ah

B.Birlab aan rasmi ahayn

C.Birlab danabeed

11.Waa maxay armajar ?

Jawaab:Armajarka waa birlab danabeed,bedka birlabtuna waa birab joogo ah.

12.Sheeg sharciga aasaaska ah ee birlabta ?

Jawaab:Sharciga aasaaska ah ee birlabta :cirifyada isku midka ah ee birlabtu way kala carraraan,cirifyada kala duwan way issoo jiitaan.

Cutubka 11aad:Dhaqashada xoolaha

1.Qeex dhaqashada digaaga ?

Jawaab:Dhaqashada digaagu waxey ku saleysan tahay dowlad hsb si looga helo ukun haqab tirta baahi ukumeedka ama si looga helo hilib.

2.Timaan noocyada kala duwan ee dhaqashada digaaga ?

Jawaab:Digaagu waxaa loo dhaqan karaa hababka dibad joog ah,xero leh dhaq dhaqaaq xor ah iyo xero aan lahayn dhaqdhaqaaq xor ah

3.Waa maxay digaag ?

Jawaab:Digaag waa xayawaanka ugu badan uguna ballaaran ee dab jooga loo yaqaano ama dadka la nool..

4.Maxaa dhacaya digaaga hadii heer kulka uu hoos u dhaco xerada ?

Jawaab:Hadii uu hoos u dhaco heer kulka xerada 22c^o waxaa badabaya ukunta.

5.Sheeg faa'idooyinka qaar ka mid ah ay leedahay xero ku haynta ?

Jawaab:Faa'idooyinka qaar ka mid ah ay leedahay waxaa ka mid ah:-

A.Waa fudud dhaqashadooda iyo la socodka xaaladahooda.

B.Waxaa laga helaa saxaro digaag oo loo adeegsan karo bacriminta beeraha.

C.Digaag yar ayaa lagu dhex dhaqan karaa meel yar oo banaan ah.

D.Digaagu meel keliya ayey ku kooban yihiin sidaas darteed halis uma aha dulinada iyo cudurada.

6.Sheeg noocyada digaaga ?

Jawaab:Noocyada digaaga waa Hilboolayaal iyo Ukun dhalayaal.

7.Sheeg astaamaha nooca digaaga loo dhaqdo hilibka ?

Jawaab:Nooca digaaga loo dhaqdo ee hilibka waa:-

A. In aysan si dhaqsi ah u qaangaarin.

B. In wax soo saarka ukuntooda uu yaryahay

C.Qofka dhaqabaaya waxa uu ku quudiyaa cunto nafaqo leh si uu ugu koro si fiican.

8.Sheeg astaamaha nooca digaaga loo dhaqdo ee ukun dhalayaal ?

Jawaab:Astaamaha nooca digaaga ee loo dhaqdo ukun dhalayaal waxaa ka mid ah:-

A.in ay xajmi yar yihiin

B.in culayskoodu uu fudud yahay

C.in ay dhalaan ukun badan

9.Sheeg tirida ukunta celcelis ah ay dhasho digaaga sanadkii ?

Jawaab:Waxa ay dhashaa digaaga sanadkii celcelis ahaan 300 oo ukun ah.

10.Waa naxay huurin ?

Jawaab:Huurinta dabiiciga ah waxaa loola jeedaa marka ay digaagada cuqdo oo ku fariisato ukumaheeda.

11.Sheeg farqiga u dhaxeeya huurinta dabiiciga ah iyo midda aaladeed ?

Jawaab:

A.huurinta dabiiciga waxaa loola jeedaa marka ay digaagada cuqdo oo ku fariisato ukumaheeda.

B.Huurinta aaladeed waxaa loola jeedaa in ukunta la dhex dhigo mashiin la yiraahdo dilaaciye.

12.Sheeg shuruudaha hab dhaqashada casriga ee digaaga ?

Jawaab:hab dhaqashada noocaan ah waa hab casri ah oo digaagu wax ay ku dgex noolyihiin qafisyo saddax saddax ah ama wax ka badan mana haystaan fursad ay ku dhaqdhaqaaqaan.

13.Sheeg astaamaha lagu garanayo dhamaan cudurada ku dhaca digaaga ?

Jawaab:cudurada ugu caansan ee ku dhaca digaaga waa:-

A.Niyuu kastal

B.boronkiitada

C.Tiifowga digaaga iyo Asbergilosiska

D.Daacuunka

13.Qeex ereyadaan soo socda:-

A.Niyuu kastal

B.borokiitada

C.Tiifowga digaaga iyo

D.Daacuunka digaaga

E.Asbergilosiska

Jawaab:

A.Niyuu kastal:cudurkani waa mid dunida ku caan ah oo la garanayey waqti dheer waxaa sababa faayras.

B.Borokiitada:cudurkani waxaa keena faayras,waxa uuna ku dhacaa qoorta digaaga.

C.Tiifowga digaaga:cudurkani waxaa keena bakteeriya waana cudur ku dhaca xoolaha intooda badan iyo dadka.

D.Daacuunka digaaga:cudurkani waxaa keena bakteeriya.

E.Asbergilosiska:cudurkani waxaa keena fangi waxaana lagu gartaa af kala taag hiinraag badan iyo neefqaadasho fara badan.

14.Sheeg astaama lagu garto digaaga marka ay cuqdo ?

Jawaab:Astaamaha lagu garan karo digaaga marka ay cuqdo waa:-

A.in wax ay ukun ahi dhalayn inta ay cuq tahay

B.waqti ilaa 21 maalmood bay ku qaadataa

C.waxey dareentaa wareer

15.Sheeg cudurka borokiitada sida looga hortagi karo ?

Jawaab:cudurkani waxaa looga hortagi karaa in latalaal la siiyo digaaga marka uu jiro 4maalmood,4 usbuuc,4bilood.

16.Sheeg cudurka daacuunga digaaga ku dhaca inta ay ku dhiman karaan ?

Jawaab:Digaaga cudurkani qaba waxa uu ku dhiman karaa 12 ilaa 24 saac guduhooda.

16.Waa maxay huunyo ?

Jawaab:huunyadu waa cayayaan aad u yar oo dhirirkeedu gaarayo 1 ilaa mm..

17.Sheeg siyaabaha looga hortagi karo deriskunoolayaasha digaaga ?

Jawaab:deriskunoolayaasha ku nool digaaga waxaa looga hortagi karaa nadaafad,buufin iyo daawooyin ku haboon.

18.Sheeg deriskunoolayaasha digaaga ugu caansan ?

Jawaab:Deriskunoolayaasha digaaga waa ay badanyihiin waxaa kamid ah gooryaanka iyo iyo huunyada.

Cutubka 12aad:Walxaha Iyo Astaanahooda

1.Qeex curiye ?

Jawaab:curuye waa qaabka ugu yar ee ay walaxi u ku jiri karto kana sameysan hal nooc oo atamyo ah.

2.Waa maxay farqiga u dhaxeeya iskujir iyo iskudhis ?

Jawaab:

A.Iskujir:waa isu gaynta laba walxood iyo ka badan waxlxahaas oo weli sita ama leh astaamahoodii hore.

B.Iskudhisku waa walax ka sameysan laba curiye iyo ka badan oo si kiimikaad isula falgalay.

3.Sheeg tusaale iskudhis ah ee curihaaysha ka mid ah ?

Jawaab:iskudiska curiyaasha waxaa ka mid:-

A.curiyaha haydorojiin waxa uu la falgalaa curiyaha oksijiin waxaana sameysmo iskudhis biyo ah.

4.magacow waxa ka soo baxa marka laba walxood la isu geeyo si aan kiimiko ahayn ?

Jawaab:walxaha ka soo baxa marka laba walxood la isu geeyo si aan kiimiko ahayn waxaa lagu magacaabaa iskujir.

5.magacow waxa ka soo baxa marka laba walxood la isu geeyo si kiimiko ah ?

Jawaab:walxaha ka soo baxa marka laba walxood la isu geeyo si kiimiko ah waxaa lagu maagacaabaa iskudhis.

6.Waa maxay atam ?

Jawaab: atam waa qeybaha hoose ee uu atamku ka kooban yahay.

7.Waa maxay curiye ?

Jawaab:Curiye waa walaxda ugu yare ee curiyaha kaas oo weli leh astaamihii kiimakaad ee curiyaha lahaa.

7.Waa naxay qurub ?

Jawaab:Qurub waa qaabka ugu yar ee ay walaxi u jiri karto.

8.Waa maxay tiro atom ?

Jawaab:Tiro atom waa tirada baratoonada ee ku jira bu'da atomka ee curiyaha.

9.Sheeg 6 ka mid ah curiyayaasha ugu caansan ?

Jawaab:Curiyayaasha ugu caansan waxaa ka mid ah:-

A.Almuuniyam(Al) D.Haydarojiin (H)

B. Argon (Ar) E.kaarboon(C)

C.Arsenic(As) F.Baariyam (Ba)

10.Magacow siddeeda curiye uu ka kooban yahay lakabka sare ee dhulka ?

Jawaab:

A.Oksijiin E.kaalsiyam

B.Silikoon F.Soodiyam

C.Almuuniyam G.Botaasiyam

D.Xadiid H.magniisiyam

11.Sheeg biyaha badaha curiyaasha ugu ka sameeysan tahay ?

Jawaab:Biyaha baduhu inta badan waxa ay ka sameysan yihiin 2 curiye oo kala ah haydarojiin iyo oksijiin 96 boqolkiiba.

12.Sheeg curiyaasha ugu badan hawadu ka kooban tahay ?

Jawaab:Curiyaasha ugu badan ee hawada ka kooban tahay waa naytarojiin oo ah 76 boqolkiiba,Oksijiin oo ah 20 boqolkiiba iyo neefo kale oo ah 1 boqolkiiba.

13.Curiyuhu muxuu ka kooban yahay ?

Jawaab:Curiyuhu wuxuu ka kooban yahay atamyo.

14.Sheeg curiyaasha maanta la aqoonsan yahay tiro ahaan ?

Jawaab:Waxaa maanta la aqoonsan yahay 100 curiye.

Qeybta 2aad:Goobo geli jawaabta saxda ah

1.Labadee curiye ayaa isku jir sameeya marla la isku daro ?

A.xadiid iyo oksijiin

B.xadiid iyo haydarojiin

C.Xadiid iyo salfar

D.Xadiid iyo Hiiliyam

2.Curiyaha ugu badan ee laga helo biyaha waa

A.Oksijiin C.Haydarojiin

B.Salfar D.Hiiliyam

3.Waa qaab ugu yar ee ay walaxi u jiri karto kana sameysan hal nooc oo atamyo ah.

A.Iskujir C.Curiye

B.Iskudhis D.Atam

4.Labada curiye curiye ee ugu badan ee gibilka atmoosfeerka ka kooban yahay waa:

A.Naytarojiin iyo salfar C.Naytarojiin iyo Hiiliyam

B.Naytarojiin iyo Haydarojiin D.Naytarojiin iyo Oksijiin

5.Tiro atamku waa tirida baratoonada ee ku jira bu'da.

A.Curiyaha C.Iskudhiska

B.Atamka D.Iskujirka

Cutubka 13aad:Biyaha

1.Sheeg seddax ka mid ah siyaabaha loo ilaalin karo biyaha ?

Jawaab:Siyaabaha biyaha loo ilaalin karo waxaa ka mid ah sida :

A.waraabin dhibicsiga

B.qabsashada iyo kaydinta biyaha

C.Ilaalinta biyaha dhulka hoostiisa ah

3.waa maxay waraabin dhibicsi ?

Jawaab:habka waraabin dhibicdiga ah biyaha waxey si toos ah u gaarsiisaa xididada geedka.

4.waa maxay u jeedada qabsashada iyo kaydinta biyaha ?

Jawaab:u jeedada qabsashada iyo kaydinta biyaha waxaa ka mid ah si ay u isticmaalaan sanadka oo dhan.

5.keeboo biyo badan isticmaalka:waraabin dhibicsiga iyo daad waraabinta ?

Jawaab:waraabin dhibicsiga si hagaagsan loo ratibay waxa uu badbaadin karaa 80 boqolkiiba biyo ka badan marka loo eego waraabinta caadiga.

6.Wax ka sheeg faa'iidooyinka biyaha dhulka hoostiisa ku jira ?

Jawaab:Faa'iidooyinka biyaha dhulkslka hoostiisa ku jira waxaa ka mid ah :-

A.Biyaha dhulka hoostiisa ku jira waa kuwa waaro isla markaana ah ilo biyoodyo la isku haleyn jaro.

B.Biyaha dhulka hoos ku jira uma nugula dikhawga.

C.Biyaha dhulka hoostiisa ku jira way ka madax banaan yihiin noolayaasha cudurada keena.

7.waa maxay uumi bax ?

Jawaab:Uumi baxa waa isbelelo tartiib ah ee hoor loogu badalayo neef ahaan ayaa la yiraahdaa uumi bax.

8.waa maxay biyaha bada ?

Jawaab:biyaha bada waa kuwo dabiici ah oo si fudud looga heli karo cusbo.

9.Hal litir oo biyaha bada ah imaa qiyaad ahaan cusbo ku jirta ?

Jawaab:Hal litir oo biyaha bada ah waxaa qiyaastii ku jira 496g oo cusbo ah.

10.waa Imisa dhula biyo ah ?

Jawaab:dhulka waxaa biyo ah 70 boqolkiiba.

11. Waa Imisa qiyaasta inta dhulka aan biyo ahayn ?

Jawaab:dhulka aan biyo ahayan waa 30 boqolkiiba.

Cutubka 14aad:Habka cilmi Baarista

1.waa maxay cilmiga sayniska ?

Jawaab:cilmiga sayniska waa aqoon aruurin iyo waayo aragnimo la aruuriyey.

2.waa maxay cilmi baaris ?

Jawaab:Cilmi baaristu waa hab nidaamsan oo ay isticmaalaan aqoon yahanada iyo saynisyahanada si ay u helaan xaqiiqda.

3.waa maxay dariiqa ay maraan saynisyahanada ?

Jawaab:Dariiqa ay maraan saynisyahanadu marka ay samerynaysan baaritaan cilmiyeed waxaa la yiraahdaa dariiq cilmiyeed.

4.Sheeg saynisyakankii ugu horeeyay ee isticmaali jiray dariiq cilmiyeed ?

Jawaab:Saynisyahankii ugu horeeyay waa Faransis Bakon.

5.Sheeg intii uu noolaa farsnsis bakon ?

Jawaab: faransis bakon waxa uu noolaa inta u dhsxeysay 1561dii ilas 1626 dii.

6.Sheeg talaabooyinka qaar ka mid ah dariiq cilmiyeedka ?

Jawaab: talaabooyinka dariiq cilmiyeedka waxaa ka mid ah:-

A.In la ogaado mas'alada.

B.In la baaro mas'alada.

C.In la dejiyo qiyaas cilmiyeed.

D.In la fuliyo tijaabo

E.In la sameeyo gebogebo iyo falaqeyn.

7.wax ka sheeg qalabyada ay isticmaalaan saynisyada ?

Jawaab:Qalabyada ay isticmaalaan saynisyahanada waxaa ka mid ah midka wayneysada iyo diirada wax lagu eego.

Qeybta 2aad:Goobo geli xarafka saxda ah

1.Aqoonta sayniska waxaana loo helaa

A.Kama'

B.Baaris

C.Kama' iyi baaris

2.Saynisyahanadii ugu horeeyay ee dariiq cilmiyeeddu qora waxa uu ahaa

A.Faransis

B.Dalton

C.mandaliif

3.Qolka ay saynisyahanadu ku sameeyeen tijaabada waxaa loo yaqaanaa

A.Sheybaarka sayniska

B.qolka sayniska

C.fasalka sayniska

Dhaamaad

